

Eduskunnan sosiaali- ja terveystoimikunta

stv@eduskunta.fi

Valiokuntaneuvos Eila Mäkipää

eila.makipaa@eduskunta.fi

Viite KAA 4/2016 vp

Asia Työeläkeindeksin palauttaminen takaisin palkkatasoindexiksi

Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL ry kiittää mahdollisuudesta kertoa kantansa asiasta ja lausuu seuraavaa:

Työeläkettä saavat kansalaiset ovat kokeneet erittäin epäoikeudenmukaisena sitä, että indeksitarkastusmenettelyä muutettiin vuodesta 1996 alkaen. Aluksi muutos koski vain 65 vuotta täyttäneitä eläkkeensaajia, mutta leikkaus ulotettiin koskemaan kaikkia työeläkettä saavia vuoden 2005 uudistuksessa.

Pidämme hämmentävänä sitä keskustelua, johon tämä kansalaisaloite on maassamme johtanut. Aloitteen alullepanijoiden mukaan indeksin palauttaminen palkkaindeksiksi pystyttäisiin hoitamaan kokonaan eläkerahastojen tuotoilla. Eläkejärjestelmällemme päätösten pohjaksi virallisia laskelmia tekevän Eläketurvakeskuksen laskelmien mukaan kävisi niin, että vuonna 2040 varoja eläkerahastoissa olisi noin 100 miljardia euroa vähemmän kuin ilman muutosta ja 2060-luvulla koittaisi vähitellen tilanne, jossa kaikki varat rahastoissa olisi käytetty. Tämän jälkeen työeläkemaksuprosentin tulisi olla yhtä suuri kuin eläkemenon suhteessa palkkasummaan, eli noin 35 %:n tasolla.

Vaihtoehtoisesti, jos varat jätettäisiin rauhaan, olisi joka vuosi nostettava eläkevakuutusmaksua. Tasaisella nostotahdilla maksutaso olisi vuonna 2040 noin 29 %. Ellei maksua korotettaisi, silloin jouduttaisiin pienentämään eläke-etuja tulevilta eläkkeensaajilta.

Hämmentävintä on ollut se, että kansalaisaloitteen tekijät tulkitsevat samoja, Eläketurvakeskuksen tekemiä, tilastoja. Kovan julkisen keskustelun ja väittelyn seurauksena ETK laittoikin laskelmansa kaikkien saataville nettisivuilleen. Myös liittomme on saanut ETK:lta kaikki ne lisätiedot joita olemme asian tiimoilta pyytäneet, kiitos siitä Eläketurvakeskukselle.

Eläkeläisköyhyys

Eläkeläisköyhyys on suurimpia ongelmia maassamme. Eläkettä saavien lukumäärän ollessa lähes 1,5 miljoonaa henkeä, saa eläkkeensaajistamme puolet eläketuloa joka on alle 1384 €/kk (vuonna 2015), naiseläkkeensaajistamme puolet elää eläketulolla joka on alle 1273 €/kk. Sosioekonomisista ryhmistä lukumääräisesti eniten pienituloisia on eläkkeensaajien ryhmässä, jossa pienituloisia on 199 000 henkilöä. Yhden hengen talouden pienituloisuusraja oli 1 190 euroa vuonna 2015.

Pienituloisuusaste 75 vuotta täyttäneiden joukossa on erittäin korkea, 22,2 prosenttia, naisten joukossa vielä korkeampi. Sata vuotiaassa Suomessamme ei todellakaan ole ainutlaatuista se, että vähävaraiset eläkkeensaajamme joutuvat valitsemaan, että syövätkö tänään lääkkeitä vai ruokaa.

15.2.2017

Eläkerahastoja ei ole korvamerkitty vain nyt eläkkeellä oleville. Järjestelmämme toimii niin, että osa kunakin vuonna kerätyistä eläkevakuutusmaksuista pannaan talteen tulevaisuudessa maksettavia eläkkeitä varten. Sukupolvien välinen solidaarisuus on oltava keskeinen osa eläkejärjestelmäämme jo sen uskottavuuden kannalta.

Eläkkeensaajien Keskusliitto ei tehtyä kansalaisaloitetta vastusta. Korostamme kuitenkin, että työeläkeindeksin muuttaminen ei saa vaarantaa työeläkkeitemme rahoitusta ja järjestelmän taloudellista kestävyyttä. Lisäksi myös sukupolvien välinen solidaarisuus on otettava huomioon päätöksiä tehtäessä.

Työeläkeindeksijärjestelmää on korjattava mielestämme niin, että se suosii pientä ja keskisuurta eläkettä saavia ja näin osaltaan estää eläkeläisköyhyyden lisääntymisen. Liitollamme on oma kustannusneutraali malli työeläkkeiden indeksitarkistuksiksi.

Tuloeroja kaventava työeläkkeiden indeksikorotusmallimme koostuu kiinteästä prosenttitarkistuksesta ja sen päälle tulevasta kiinteästä euromääräisestä osasta. Korotusvarasta esim. 2/3 menisi euromääräiseen tarkistukseen ja 1/3 prosenttitarkistukseen. Mallillamme indeksimuutos on tarvittaessa täysin toteutettavissa kustannusneutraalisti nykysysteemiin verraten eikä eläkkeiden rahoitus ainakaan tämän takia tulevaisuudessa vaarantuisi. Palkkapainotteisuutta on nostettava työeläkkeiden indeksitarkistuksissa, jos se voidaan tehdä vaarantamatta työeläkejärjestelmän rahoitusta.

EKL:n mallilla vahva kannatus suomalaisten keskuudessa

Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry:n jäsenjärjestöjen TNS Gallupilla vuonna 2016 teettämän Huomisen kynnyksellä -tutkimuksen (kyselytutkimus 55–84-vuotiaille) mukaan EKL:n indeksimallin tavoite sai valtavan kannatuksen puoluekantaan, ikään tai mihin muuhunkaan taustamuuttujaan katsomatta. Kaikista vastanneista 86 prosenttia oli täysin (64 %) tai jokseenkin (22 %) samaa mieltä väittämän kanssa.

EKL:n omille jäsenilleen teettämän suuren jäsentutkimuksen mukaan kantansa kertoneista peräti 67 prosenttia oli sitä mieltä, että työeläkeindeksin pitäisi suosia pieni- ja keskituloisia eläkkeensaajia. Nykytilanne on hyvä 14 prosentin mielestä. Palkansaajien ansiotason vaikutusta lisäisi 12 prosenttia ja hintatason muutosten suurempaa vaikutusta työeläkkeeseen kannatti 7 prosenttia.

LAUSUNNON LIITE

Esitys EKL -mallista, esimerkkinä vuodelle 2011 tehty työeläkkeiden indeksitarkistus

Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL ry

Matti Hellsten
puheenjohtaja
Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL ry

Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL ry on Suomen tunnetuin eläkkeensaajajärjestö (TNS Gallup Huomisen Kynnyksellä 2016 -tutkimus). Liitolla on lähes 85 000 jäsentä. EKL on perustettu vuonna 1962 ja se nostaa aktiivisesti esille erilaisia eläkkeensaajien elämään liittyviä epäkohtia ja huolenaiheita.